

A Magyarországi Absztinens Keresztegyesült Kassai
Csoportnak kiadása.

AZ

ALKOHOLIZMUS.

(MÁSODIK KIRDÁS.)

ELŐSZÓVAL ELLÁTTA:
Dr. FISCHER-COLBRIE ÁGOST,
KASSAI PÜSPÖK.

Írta:
Dr. Kosztka Imre,
kir. törvényszéki bíró.

Előszó.

Lángban áll az egész világ, midőn e füzet másodszor kel útjára s kiontott vér áztatja napkelettől napnyugatig a földgolyót.

Vajjon időszerű-e ily rettenetes ítélet-időben a közfigyelmet az alkoholkérdés számára lefoglalni ?

Lássuk a feleletet.

A győzelemhez kettő kell: katona és pénz. Mindkettőt pusztítja az alkohol.

Pusztítja a katonát testi és szellemi erejében, hideg és fáradság ellen való ellenállásában. Az alkoholos katona, még ha mértékletes is, testben és lélekben hamarább elfárad, hidegben könnyebben meghűl, ha meghűl, könnyebben kap tüdőgyuladást, ha tüdőgyuladást kap, ebben könnyebben elpusztul, mint az alkoholtól

teljesen tartózkodó katona. Az alkoholos katonának a sebe is nehezebben gyógyul. Ezeket a tényeket az orvosi tudomány ezerszer megállapította. Bár szeretnék jólelkű, betegápoló hölgyeink is tudomást arról, hogy az alkohol sohasem hasznos, sőt majdnem mindig ártalmas.

A győzelemhez katonán kívüül pénz is kell, hogy katonáinkat jól felfegyverezzük, melegen ruházzuk, egészségesen tápláljuk.

Az alkohol a pénzt is pusztítja. Ebben a füzeiben olvasható, hogy hazánk népe évenként egy milliárd koronát költ az alkoholra. És pedig teljesen haszontalanul.

Mert az alkohol nem táplál, nem erősít, nem melegít.

Hanem szegényit, gyengít, butít, és betegít.

Vegye tehát fontolóra mindenki azokat, amiket e füzet elmond.

Segítsen az alkoholtól való tartózkodás most a győzelemhez, a győzelem után pedig a háború által ütött sebek gyógyításához.

Kassa, 1914. évi szeptember hó 21-én
Dr. Fischer-Colbrie Ágost

kassai püspök.

Az alkoholizmus.

Nagyszívű emberbarátok és a társadalomtudomány művelői lázas izgatottsággal keresik azokat az okokat, amelyeknek eredménye az a szomorú jelenség, hogy az emberiség azoktól a gyötrő és mindinkább fokozódó erkölcsi, szellemi, testi és anyagi bajoktól — amelyeket a szociális kérdés gyűjtőfogalma alatt ismerünk, — megszabadulni nem tud.

Ha végigtekintünk azokon a tényezőkön, amelyek az emberiség nyomorát és szenvedéseit okozzák, lehetetlen, hogy az alkoholon szemünk meg ne akadjon, mert tengernyi az a nyomor, baj és szenvedés, amelyet az alkohol zúdít reánk. Rendület-

lenül vallom, hogy nem tévedett az az éleszemű szociológus, aki a szociális kérdést azonosította az alkoholkérdéssel, hiszen aki megoldja az alkoholkérdést, megoldotta a társadalmi kérdést is. Épen ezért nem örömmel hallom a szüretnek víg danáját és szomorúság fog el, valahányszor egy sörgyárat vagy pálinkafőzőt látok, mert tudom, hogy itt készül az emberiség kegyetlen zsarnoka, itt születik a féreg, amely testünkön rágódik, itt kalapálják azokat a bilincseket, amelyek lelkünket tehetetlenségre kárhoztatják. Hiszen mindnyájan tudjuk, hogyha a leszüretelt szőlőt kipréselik, must lesz belőle, A must a pincében erjedésnek, forrásnak indul és néhány hét múlva készen van a bor.

A szőlő kipréselése után megmaradó anyagot törkölynek nevezzük, ezt a törkölyt először kádakban erjesztik s azután főzik és így születik meg a törköly pálinka, A szilvából, barackból, meggyből és más gyümölcsből erjesztés és főzés útján készítenek különféle pálinkát.

A sör az árpa csiráztatásával és erjesztésével készül.

A szőlő, a többi gyümölcs és az árpa levében a cukor az, ami erjed és a cukornak elváltozása után a borban, sörben és a pálinkában megtaláljuk az emberiség legnagyobb ellenségét, a részegítő mérget, amelyet szesznek, alkoholnak nevezünk. Az alkohol a gyümölcsben nem volt meg, épen azért alkohol tartalma miatt nevezzük a foort, sört és a pálinkát alkoholos italoknak.

Az alkohol színtelen, égető, maró hatású, könnyen gyúló folyadék, amelyben tápláló erő nincs és amely az emberi szervezetnek romboló mérge. A rövidség okáért az előadásom során az összes alkoholos italokat is többnyire egyszerűen csak alkoholnak fogom nevezni.

Az alkohol az emberiség legnagyobb ellensége, amelynek célja, hogy bennünket erkölcsileg, szellemileg, testileg és vagyoni-tag tönkretégyen.

Hogy mi valamely támadó ellenséggel diadallal megküzdhessünk, szükséges, hogy az ellenséget, annak harcmódorát, szokásait, fegyvereit ismerjük, hogy védelmünket ahhoz képest alkalmazhassuk.

A tiszta alkohol nagyon jól tudja, hogy maró, égető volta miatt vele senki emberfia nem élhet, azért segítő társakat keres. Így bizonyos mennyiségű vízzel keverve már lenyelhető. Az alkoholnak csak arra van szüksége, hogy a gyomrunkba jusson, akkor már le vagyunk győzve, rombolását többé meg nem akadályozhatjuk.

Azonban az alkohol nem elégszik meg azzal, hogy vízzel vegyítve, mint közönséges pálinka támadjon az emberiségre, más segítő-társai is vannak.

Így a borban és a sörben, valamint a finomított és édesített pálinkában a jobbízű embereket is megvesztegeti.

De az alkohol alattomosága ezzel még nincs kimerítve. Felhasználja az alkoholt a maga hitvány céljaira az ételeket és a cukrot is. Mindenki ismeri az alkoholos-süteményeket és a pálinkás kenyeret, amely különösen a falusi gyermekek soraiban pusztít. A cukor kiváló táplálék, azonban sajnos, nagyon sokszor alkohollal töltve árulják. Nagyon népszerű a likőrös cukor és a konyakos csokoládé. Ha tehát cukrot vásárolunk, ügyeljünk arra, hogy alkohol-

mentes cukrot kapjunk. Világosan mondjuk meg, hogy alkohollal töltött cukrot el nem fogadunk.

Az alkoholnál a legnagyobb veszedelem az, hogy arra könnyen reászokik az ember. Van akárhány olyan korhely, aki az alkohol káros élvezetét, mint gyermek, a pálinkás kenyér, s a likőrös cukrok útján kezdte meg és így sülyedt fokról-fokra a részeges korhelységig.

A sörben a legkevesebb, a borban több, a pálinkában pedig a legtöbb alkohol tartalom van. Azonban ebből nem következik az, hogy most már sört vagy bort szabad inni és csak a pálinkától kell tartózkodni. Nem, hiszen mindennapi tapasztalat, hogy aki megelégszik kevesebb pálinkával, az a borból többet, a sörből pedig még többet iszik és így végeredményben ugyanaz az alkohol mennyiség jut a szervezetébe.

A bor és a sör ősi idők óta megvan. A pálinka veszedelmét 270 év óta ismerjük. Kezdetben — hála Istennek — még nagyon drága és így nehezen hozzáférhető volt, azonban 1820. év táján sajnos olcsóvá lett, mert akkor felfedezték azt, hogy a pálinka gépek segítségével a burgonyából is gyártható.

Nálunk évente három millió hektoliter bort, másfélmillió hektoliter sört és két millió hektoliter pálinkát isznak meg. Ez az érték évenként az adókkal együtt egy milliárd koronának felel meg. Ha az emberek azokat a tápláló gyümölcsöket, amelyekből az alkohol készül, táplálék alakjában fogyasztanák el, vagy másképen értékesítenék, el sem gondolhatjuk, mennyivel egészségesebb, erkölcsösebb, műveltebb és boldogabb lenne az emberiség. És milyen könnyen el lehetne ezt érni, csak fel kellene hagyni az ivással, a sör és a pálinka főzéssel. A borszőlőket pedig egyrészt csemege-szőlökké kellene átalakítani, másrészt pedig alkoholmentes bor készítésére lehetne felhasználni. A szőlő megőrzése tárgyában ma már annyira fejlett eljárások vannak, hogy szőlősgazdáink minden akadály nélkül áttérhetnének a csemege-szőlő termelésére és az alkoholmentes borok technikája is fejlődő félben van.

Az emberek nagy része ma még alkoholos italokkal él.

Isznak az emberek ha éhesek, ha szomjasak, ha egészségesek, ha betegek, ha fáznak, ha melegök van. Isznak bánatban,

örömben. Isznak ha vendégük van, vagy vendégségben vannak. Isznak ha ünnepelnek, isznak ha gyászolnak. Isznak ha politikai jogukat gyakorolják, isznak ha szerződésedet kötnek.

Isznak tehát az emberek derűre-borura, minden elképzelhető és a legellentétesebb okok miatt és minden elképzelhető alkalommal. Isznak pedig véleményük szerint azért, mert az alkohol mindig jó és mindenre jó.

Kedves olvasóim! Lehetőnek tartják-e azt, hogy egy dolog ilyen különféle célokra alkalmas legyen. Ugye hogy ez gyanús? Hát ez nem csak gyanús, hanem egyenesen nem igaz. Amint az alkoholt az ember megissza, gyorsan elterjed az egész testben, hogy romboló munkáját megkezdje. Különösen rontja a gyomrot, a májat, a vesét, a szívet, a vért, az agyvelőt és az idegrendszert, Rontja pedig olyanformán, hogy a szerveknek szöveteit, sejtjeit elpusztítja, a vérünket pedig megmérgezi. Elveszi az étvágyat, gyengíti a látást, hallást, feledékenysé, pontatlanná, restté tesz. Az alkohol fabja nem hallgat a jó tanácsra, érzéketlenné lesz a saját és övéi sorsa iránt. A sze-

retet, áldozatkészség, szorgalom, takarékoság kihal belőle. Az alkohol káromkodásra, veszekedésre és a legocsmányabb bűncselekményekre ingerel.

Az alkohol nem táplál, nem erősít nem melegít. Nem táplál és nem erősít, merő a kémia kimutatta, hogy az alkohol semmilyen tápláló anyagot nem tartalmaz. De rendszeresen nem is melegít, mert hirtelen ég el bennünk és a mi természetes melegítőnket: a zsírt feladatának teljesítésében megakadályozza. A híres sarkutazók az alkoholtól teljesen tartózkodtak, e szerint tévhit az, hogy a hidegben alkohollal kell élni.

Ugyebár a józan ész azt javalja, hogy akkor együnk, ha éhesek vagyunk, akkor igyunk, ha szomjazunk. Javasolja továbbá, hogy ételünk tápláló, italunk szomjat oltó legyen.

Az első nagy és végzetes tévedés az alkohol élvezetnél ott van, hogy az alkohol szomjat nem olt, sőt azt előidézi azzal, hogy a vérésejtek vizét elvonja. A szomjúság oltására az Úristen a vizet rendelte.

Az első pohár szesz elfogyasztása után az emberek még szomjasabbak. Megint isz-

nak egy pohárral, amikor már hangosabbak, vígabbak. Elkezdenek dalolni, tréfálkozni. De a szomjúság egyre fokozódik, tovább kell inni. Most már az elme működése megzavarodik, következnek a verekedések, gyilkolások és egyéb ocsmány bűncselekmények. A kevésbé rossz eset az, amikor a lerészegedett ember elálmosodva az asztal alá esik.

Dehát kérdezheti némely szíves olvasóm, hogy miért mondom el én mindezt, mi köze van öneki az alkoholhoz, hiszen ő alkohollal vagy egyáltalában nem él, vagy pedig csak nagyon mérsékelten használja azt.

Hát igaz, én meg vagyok győződve, kedves olvasóim, hogy Önök nagyon kevés ülkoholt fogyasztanak, tehát Önök majdnem alkoholmentesek. És épen ezért többet óhajtanék Önöktől. Azt szeretném, ha alkoholellenesek lennének, ha áthatná Önöket az alkohollal, az emberiség eme kérlelhetetlen ellenségével szemben a gyűlölet és még inkább az alkohol áldozatai iránt érzett szájalom és szeretet s ennek alapján Önök is az öntudatos alkoholelles küzdők sorába lépnének.

Ez a cél teszi szükségessé, hogy az

alkoholkérdéssel mindnyájan teljesen tisztában legyünk. Nem elég, hogy mi az alkohol védelmezőivel szemben csak annak a hangsúlyozására szorítkozzunk, hogy az alkohol nem táplál, nem erősít, nem melegít, szomjat nem olt, hogy az alkohol erkölcsi, szellemi és anyagi javainkat elpusztítja, nem elég, ha példaképen rámutatunk egy korcsmára és környékére, nem elég, ha felhívjuk a statisztika megdöbbentő adatait, amelyek szerint száz elítélt ember közül 70-et az alkohol kerget a börtönbe, száz elszegényedés esetében 50-szer az alkohol faragja a koldusbotot, száz elmebetegség közül 30-at az alkohol okoz, — mindez nem elég, szükséges, hogy mi magunk is ismerjük azokat az élettani elváltozásokat, azokat a betegségeket, amelyeket az alkohol okoz. Ismernünk kell pedig ezeket a tényeket először azért, hogy magunk is belássuk, hogy az absztinencia, az alkoholtól való teljes tartózkodás nem is áldozat, hanem a természet által megkívánt helyes magatartás, másodsor, hogy a tudás és a meggyőződés erejével harcoljunk a jóhiszemű téveszmék ellen.

De lássuk most már röviden, azokat a pusztításokat közelebbről, amelyeket az alkohol belső szerveinkben végez.

Az alkohol égető, maró volta miatt a garatot, a géget és a nyelőcsövet folytonosan ingerli, gyuladásban tartja. Azért van az, hogy a részeges ember rekedt, meghűlés nélkül is köhög és könnyebben hűl meg, mint az alkoholtól tartózkodó ember. Általában véve az alkohol nemcsak a meghűlést segíti elő, hanem az összes betegségek iránt fogékonyabbá tesz.

A gyomornak az a feladata, hogy a táplálékot megőrölje, megeméssze. Az emésztést gyomrunk a benne levő savak, továbbá rendszeres gyomormozgások, nevezetesen összehúzódások és tágulások útján eszközli olyformán, hogy a savak feloldják, a mozgások pedig szétdolgozzák a táplálékot.

Az alkohol az emésztéshez szükséges gyomorsavakat elpusztítja, a gyomormozgásokat pedig korlátozza, mert a gyomor falait gyuladásba hozza. A gyomor ugyanis az alkohol maró hatása alatt kisebesedik, tele lesz fekélyekkel. A gyuladások és sebek következtében a gyomor izomzata el-

veszti összehúzódo képességét, a gyomor kitágul és az emésztés munkáját nem tudja olyan jól elvégezni, mint az egészséges gyomor. Innen van az, hogy a részeges embernek az étvágya rossz.

Az alkohollal rendszeresen élő emberek emésztése e szerint megromlik, mindazonáltal sokszor tapasztaljuk, hogy különösen a rendszeres bor- és sörivók külső kinézésre jól tápláltaknak látszanak. Ennek oka abban van, hogy a táplálékul felvett zsiradék az izomzat helyébe lerakódik a test különböző részein. Ez azonban nem jó dolog, mert a zsírnak csak részben kell lerakódni testünk különböző részein, hogy betegségek esetén tartalékul szolgáljon. A zsírnak főfeladata az, hogy melegítse a testünket. Hát hogy melegíti a zsír a testünket? Azt tudjuk, hogy a zsír égő anyag, melegítő feladatának tehát csak úgy tud megfelelni, ha valami úton-módon el tud égni bennünk. Az emberi testben a zsír láng nélkül, lassacskán ég, olyanformán, hogy a vérben lévő víz élenyével egyesül. Igen ám, de az alkohol is el akar égni bennünk és mert az alkohol sokkal fürgébb,

mint a zsír, hát elvonja a zsírtól az égéshez szükséges vízrészeket. Az alkohol égéséből testünknek haszna nincs, mert ez az égés sokkal gyorsabb, mint a test melegítéséhez szükséges zsiradék égése és így hamar következik be a reakció. Éppen azért a részeges ember teste hidegebb, mint az alkoholtól tartózkodó emberé. És ez az oka annak is, hogy a részeges ember hamarabb fagy meg, mint a józan, úgy, hogyha több embert találunk valahol a nagy hideg miatt elalélt állapotban, a részeges rendszerint már halott, holott a józan ember még életre kelthető, mert a józan embert a természetes zsiradékának az égése melegítette, holott a részeg embernél a zsiradék az alkohol miatt égni nem tudott, mert az alkohol a zsír elégéséhez szükséges élenyt a zsír elől. elvonta.

Nagyon fontos életműködési szervünk a máj, amelynek feladata, hogy a belsőkben képződött és a belsőkbe jutott mérges anyagokat felszívja. Az alkoholista ugyancsak nehéz feladat elé állítja a májat. Mert tudjuk, hogy az alkohol mérég, amelyet szervezetünk eltávolítani iparkodik. A része-

geseknél, különösen a bor- és sörivóknál a máj kezdetben jelentékenyen megnagyobbodik a már ismertetett zsírlerakódás következtében. A meghízott máj működését nehezebben végzi és működésének korlátozásával lassan összezsugorodik. Az ilyen beteg máj feladatának megfelelni nem tud, a sok mérég felhalmozódik a gyomorban, belekben és a szervezetet a végromlásba dönti.

A veséknek az a feladatuk, hogy a testünkben összegyülemlött kóros anyagokat és felesleges nedveket eltávolítsák. Az alkohol a veséket is kezdetben megnöveli, elhárítja s feladatuk teljesítésében hátráltatja, majd később összezsugorítja és működésüket megbénítja. Az ilyen bajban szenvedő emberben az eltávolítandó nedvek összegyűlnek és az úgynevezett vízibetegséget okozzák.

A gyomorban megemésztett táplálékból a tüdő működése által keletkezik a vér.

A vér az emberi test éltető eleme, ez táplálja összes testrészeinket. Hogy a vér testünk minden részébe eljusson, arra szolgálnak a vérvezető erek. A vért a szív hajtja mindenfelé, mint egy szivattyú.

De lássuk most már mit csinál az alkohol a vérrel és miként avatkozik be a szív működésébe?

Azt már tudjuk, hogy az alkohol a vérből a víztartalmat elvonja és pedig sokkal nagyobb mértékben, mint azt a zsír tette volna. A vér e miatt természetesen sűrűbbé, tunyává lesz. Az alkohol azonban az elvont víz helyett ad is valamit a vérnek, nevezetesen szénsavat, de bizony abban nincs köszönet. Ez a szénsav, amely az alkohol elégeésekor keletkezik, a vérrel keveredve, a vért a test sejteinek táplálásában hátráltatja.

A sűrűbb vér az erekben lerakódásokat eszközöl, az ereket vastagítja, keményíti, repeszt, a kisebb ereket elzárja, a folyamatokban ezekben megállítja. Ezt az állapotot érlemezésnek nevezzük, amely betegségben sok alkoholisták korán belepusztul.

A szívben is megindul az érlemezés folyamat, ezenkívül a zsírlarakódás folytán a szív megnagyobbodik.

A szívnek ezt a beteges megnagyobbodását fokozza a sok bor- és a sörivás, mert amilyen embereket sokkal több vére

van, mint a nemivónak és bizony itt is el lehet mondani, hogy sok a jóból megárt, A szívnek, hogy azt a sok vért befogadhassa, tetemesen ki kell tágulni és az ilyen kitágult szívnek az izomzata meggyengül, rugalmassága hanyatlik, nagyon könnyen megreped és bekövetkezik a halál. Tehát nem a szerelem repeszti meg a szívet, mint azt a költők és a szerelmesek gondolják, hanem az alkohol!

Az alkohol azonban nemcsak feleslegesen meggyarapítja az iszákos vérét, hanem más esetben, különösen a pálinkaivóknál azt lényegesen csökkenti, vérszegénységet okoz. Tudjuk, hogy az alkohol által elrontott gyomor emésztése korlátolt és ez az oka annak, hogy ilyen embernek kellő étvágya nem lévén, nem tud annyit enni, amennyi táplálék a szabályszerű vérmennyiség képzéséhez szükséges és ennek következtében elgyengül.

A mi lelkünk összes tehetségeit csak az agyvelő útján érvényesítheti. Elménk, kedélyünk és akaratum csak akkor működhet rendesen, ha agyunk tiszta, ha agyunkban rendellenesség nincs.

Mit tesz az alkohol az agyvelővel? A vér útján az agyvelőbe az alkohol szénsavat szállít, ami által megmérgezi az agyvelőt. Ez a mérgezett állapot kezdetben az elmét csak kevésbé tompítja, ellenben kedélyünket élénkíti és fokozott akaratingerrel jár. Ilyenkor virtuskodnak és illetlenkednek az emberek.

Az iszákos embernél azonban a szénsavas sűrű vér egyéb súlyos elváltozásokat is okoz az agyban, úgymint vértódulásokat, véredények elmeszesedését és megrepedését. Ilyenkor a vér az agyban kiömlik. Ezt nevezik gutaütésnek. Ha a halál ilyen módon be nem következik, akkor az iszákosság végső állapotában az elme már elhomályosul, a kedélyvilág összeomlik s az akarat-erő teljesen megbénul. Az ilyen embert az alkohol megőrjíti, elmebeteggé lesz s végül gyógyíthatatlan butaságban pusztul el. Mert bármily jeles hegedűművész legyen is valaki, egy rossz, repedezett, lehangolt, cseréphantú hegedűn játszani nem tud: épen úgy a lélek sem képes tehetségeit kifejteni, ha az ő hegedűje, az agyvelő el van rontva.

Az alkohol nemcsak agyvelőnket rontja

meg, hanem az agyvelőnek a test minden részében elhelyezett és vele összefüggésben levő futárait, üzenetvivőit, kantárait: az idegeket is meglobbosítja, meggyulasztja. Ezek a gyuladások gyengítik a látást, hallást és különösen a kezekben és a lábokban nagy fájdalmat okoznak. Az iszákos meghülésnek tulajdonítja és nem hiszi az orvosnak azt, hogy fájdalmainak az alkohol az oka. Erről csak akkor győződik meg, ha felhagy az italozással és tapasztalja, hogy fájdalmai csillapodnak. Ha azonban tovább iszik, akkor az idegek teljesen elsorvadnak, ennek következménye az izmok elernyedése és a munkabírás megszűnése, mert izmaink csak úgy tudnak működni, ha a hozzájuk tartozó mozgató idegek egészségesek.

Azonban az alkohol nemcsak azt teszi tönkre, aki az alkoholt issza, hanem árt a családjának, árt az utódainak és árt az egész társadalomnak.

Az elmeógyógyintézetekben és egyebütt is láthatunk elég gyakran olyan szerencsétlen elmebeteg, nyavalyatörős, hülye gyermekeket, akik apjuk esetleg anyjuk vagy mindkét szülőjük részegeskedésének köszönhetik nyomorult állapotukat.

Mert az alkohol a fajromlásnak leg-

hatékonyabb tényezője. Ennek a megfontolása megéretti velünk azt, hogy az alkoholnak minden cseppje az emberi nem elfajulását munkálja. Az erős, egészséges faj az alkohol hatása alatt fokról-fokra gyengül, ellenálló ereje az egész vonalon fogy.

Az alkoholból az első ital senkinek sem esik jól. Íme a természet útmutatása, hogy az alkohol nem nekünk való. Sajnos, a megszokás folytán az ember mértékletes ivóvá, majd pedig idővel sokszor részeges korhellyé lesz.

Kedves olvasóim! Ragadjanak meg minden alkalmat, ahol olyan emberekkel találkoznak, akiket még nem pusztított el az alkohol, akik még nincsenek e zsarnok körmei között és ismertessék meg ez emberekkel idejekorán a legnagyobb ellenségünket: az alkoholt, hogy az készületlenül ne találjon és le ne győzhessen senkit. Kérjék az embereket, hogy ne igyanak sohasem alkoholt, táriák fel előttük, hogy elborzadnának, ha látnák a tébolydák, kórházak, szegényházak és egyéb menedékhelyek ama lakóit, akiket az alkohol, ez az engesztelhetetlen ellenség körmei közé kaparította. Meggyilkolta a lelkünket, de rágja a testünket is, míg a kegyes halál meg nem könnyörül rajtok.

Mert higgyenek nekem, amikor azt mondom, hogy az alkohollal szemben csak a teljes tartózkodással lehet a csatát diadallal megvívni. Mert hiszen minden iszákos ember mértékletes ivó volt egykor és jól mondják azt, hogy az alkohol mértékletes élvezése kapunyitogatás a részegeskedéshez és hogy aki nyugodt, megelégedett, boldog életet óhajt, az legyen teljesen tartózkodó.

A korhely példája ocsmány, az tényleg elriasztó. Azonban a tapasztalatlan embereket és különösen az ifjúságot az úgynevezett mértékletes ivók példája csábítja. Látják, hogy módjával iszik ez, és az az ismerősük anélkül, hogy látszólag bajuk lenne belőle: e példa nyomán ők is isznak, meg nem gondolván, hogy minden korhely mértékletes ivó volt és hogy belőlük is a mértékletes ivás útján könnyen lehet korhely, s végül, hogy a mértékletes ivás is sok testi és lelki bajt okoz.

Az alkoholtól való teljes tartózkodás tehát az egyedüli út a feltétlen józan, dolgozó és boldog élethez. De az alkoholtól teljesen tartózkodó emberek példája is a leghatékonyabb. Istennek hála, az alkoholt, mint az emberiség kérlelhetetlen ellenségét hazánkban is felismerte már a társadalom,

és vállvetett munkával igyekeznek a letörésén. Társadalmunk legjobbjai szolgáltatják a példát.

A társadalomnak egy része már egyesületi alapon is az alkoholtól való teljes tartózkodás álláspontján van. Mert megvan győződve, hogy népünket csak szakszerű felvilágosítással és különösen példaadással lehet az ivásról leszoktatni.

Látjuk tehát, hogy egy kis akarattal a társadalmi ferde szokások ellenére is lehet valaki az alkoholtól teljesen tartózkodó. A társadalmi szokások átalakítására különösen a hölgyeknek van rendkívüli nagy befolyásuk. Ennek a kérdésnek bővebb tárgyalását egy más alkalomra tartom fenn.

Most már csak arra a téves és kényelmes felfogásra akarok rámutatni, amely szerint hiába való a társadalomnak alkohol-ellenes munkája addig, amíg az állam pénzügyi tekintetben az alkoholra reászorul.

Az állam ebben a kérdésben csak a következményeket vonja le. Ha a társadalom józan álláspontra helyezkednék, az állam ennek a megvalósulását nem akadályozná, hanem keresne és bizonynyal találna is más pénzügyi erőforrásokat.

A külföldön is a társadalomnak alkohol-

ellenes öntudata megelőzte az alkoholelles törvényhozást. Hiszen a természetes fejlődés mellett a törvényhozó inkább csak tanuja, mint munkása a haladásnak és nem a törvény szüli a jogot, hanem a jognak a társadalom által történt felismerése útján keletkezik az igazi, a nép jogi meggyőződésében gyökerező törvény.

Még messze van ugyan az a boldog korszak, amikor az emberiség az alkoholt az élvezeti cikkek sorából kitörli, de az bizonyos, hogy egyszer el fog következni. Hogy pedig ez az idő, vagy amint dr. Fischer-Colbrie Ágost kassai püspök mély értelműen mondja, a kijózanodott nemzet feltámadásának ünnepe, minél előbb köszöntsön be, azon mindnyájunknak munkálkodnunk kell. Ehhez a nagy munkához kérem olvasóimat abban az erős meggyőződésben, hogy ezt a nehéz munkát, amely érdekes, értékes, és minden fáradságra érdemes, örömmel és lelkesedéssel vállalják, mert a lélekmentés munkájánál nemesebbmunka nincs!